

# Canavalia (Kanaválie)

čeleď: Fabaceae

Jedná se o tropické nebo subtropické popínavé, plazivé byliny (i polokeře). Palisty jsou opadavé. Listy jsou střídavé, 3četné, mohou být kožovité, vlastní lístky jsou vejčité až prakticky kulaté a spodní strana je zpravidla ochlupená. Květenstvím je hrozen, vlastní květy jsou fialové až růžové nebo bělavé, obvykle směřující vzhůru, kalich zvonkovitý se 2ma pysky (horní je větší, uťatý až 2laločný, spodní celokrajný nebo se 3mi jemnými zuby), pavéza je kulatá až obvejčitá, křídla srpovitá, člunek je delší pavézy, bývá zobanitý a má 10 tyčinek. Plodem je zploštělý lusk obsahující 4 - 15 hnědočervených semen a může být zaškrcovaný.

Vyhovují jim zpravidla břehy a pobřeží.

Množí se semeny.

## Canavalia acuminata

## Canavalia africana

oblasti: Angola, Arabský poloostrov, Indie, Jihoafrická Republika (JAR), Pákistán, Sokotra

Roste od jižní a východní Afriky přes Arabský poloostrov po Indii a Pákistán v podobě popínavé rostliny. Dorůstá délky snad až 25m. Palisty jsou dlouhé 2mm. Listy jsou 3četné, mají 4 - 16cm řapíky, vlastní lístky jsou vejčité, špičaté, oboustranně ochlupené, dlouhé 6 - 16 (i 18)cm, široké (3,5 -) 4 - 12 (i 15)cm, báze je klínovitá nebo zakulacená a řapíčky jsou dlouhé 0,7 - 1cm. Květenstvím je hrozen o délce (6 -) 12 - 21 (i 28)cm na 2mm stopce, listeny jsou dlouhé 1mm, vlastní květy jsou růžovočervené s bílými žilkami, převislé, kalich je ochlupený, trubka má délku 6 - 9mm, horní pysk je zakulacený, dlouhý 4 - 5mm a koruna má délku 2,7 - 3cm. Plodem je lusk délky 10 - 17cm a šířky 2,5 - 3cm.

## Canavalia altipendula

## Canavalia aurita

## Canavalia beniensis

oblasti: Benin

## Canavalia bicarinata

## Canavalia boliviana

oblasti: Bolívie

## Canavalia bonariensis

## Canavalia brasiliensis

oblasti: Brazílie, Florida, Karibik

## Canavalia campylocarpa

## Canavalia cassidea

## Canavalia cathartica

oblasti: Austrálie, Havajské ostrovy, JV Asie, JV Čína, Tchaj-wan, V Afrika

Roste v tropech Asie, Afriky, Austrálie, v tichomoří a místy přesahuje do subtropů v podobě ovíjivé liány. Dorůstá délky 1 - 3 (i 8)m. Palisty jsou zakrnělé nebo opadavé. Listy jsou 3četné, vlastní lístky jsou oválné až vejčité či kulaté, na konci zaoblené nebo špičaté, mohou být ochlupené, dlouhé 6 - 11 (i 20)cm, široké 4 - 7 (i 14)cm, krátce řapíčkáté a řapík je mírně ztlustlý, zpravidla nafialovělý. Květenstvím je převislý 2 - 6tičetný hrozen o délce 4 - 12cm, vlastní květy jsou dlouhé 2 - 3,5cm, zvonkovité, s 2ma pysky, horní má 2 laloky, spodní je zakončený 3mi zuby, jsou růžové až růžovofialové, na okraji bývají bílé, pavéza obsrdčitá až kulatá, uprostřed má bílou skvrnu, křídla jsou úzce obkopynatá, člunek je na konci zaoblený a má 10 tyčinek. Plodem je zploštělý lusk délky 6 - 12 (i 13,5)cm, šířky 3 - 4,5cm a obsahuje hnědočervená až tmavěhnědá semena délky téměř 2cm.

Vyhovují jí křoviny, okraje lesů nebo i mangrovů.

Množí se semeny, které může unášet i moře a uchycují se následně na pobřežních dunách.

## Canavalia centralis

## Canavalia concinna

## Canavalia dictyota

## Canavalia dolichothyrsa

## Canavalia dura

## Canavalia ensiformis

oblasti: Alabama, Arizona, Arkansas, Brazílie, Florida, Georgia, Illinois, Kansas, Louisiana, Missouri, Oklahoma, Portoriko, Texas

Roste v USA v podobě popínavky. Dorůstá výšky 0,5 - 1 (i 1,8)m. Pod zemí vytváří hluboké kořeny. Kvete růzovofialovými květy. Plodem je lusk délky do 36cm, šířky 2,5cm se 2mi nevýraznými žebry a obsahuje velká bílá semena.

Dobře snáší sucho.

## Canavalia eurycarpa

oblasti: Peru

Roste v Peru. Kmínky mírně dřevnatí a v průměru mají 7mm. Listy jsou 3četné, vlastní lístky jsou eliptické, postranní zkosené, špičaté, dlouhé 10 - 12cm, široké 7 - 8cm, báze je zakulacená a řapíky jsou dlouhé 6mm. Květenství je bohaté. Plodem je dřevnatý hnědý lusk s hákem délky 18cm, šířky 3 - 4cm, stopka je silná a obsahuje zploštělá hnědá lesklá semena délky 2 - 3mm.

## Canavalia forbesii

## Canavalia galeata

oblasti: Havajské ostrovy

## Canavalia glabra

oblasti: Guatemala

Roste v Guatemale v podobě dřevnatější popínavé rostliny. Listy jsou 3četné, krátce řapíkaté, vlastní lístky jsou eliptické až vejčité, špičaté, dlouhé 8 - 13cm, široké 4 - 6cm, báze zakulacená až tupá, řapíčky jsou dlouhé a spodní strana je bíle tečkovaná. Květenstvím je hrozen, vlastní květy mají zvonkovitý ochlupený kalich délky 1 - 1,2cm, horní pysk je kratší trubky, je vykrojený, spodní je ještě kratší, má 3 vejčité tupé laloky, koruna je růzovofialová, dlouhá do 3cm a má širokou pavézu. Plodem je ochlupený tupý až špičatý lusk délky 13 - 16cm, šířky 3cm a obsahuje hnědá lesklá zploštělá semena délky 1,2 - 1,5cm a šířky 0,9 - 1,2cm.

## Canavalia gladiata

oblasti: Afrika, Asie, Karibik

Roste v tropické Africe a Asii. Kvete bílými až červenými květy. Plodem je žebnatý lusk o šířce až 5cm a obsahuje bílá až tmavěčervená či hnědá semena.

Canavalia grandiflora

Canavalia haleakalaensis

Canavalia hawaiiensis

oblasti: Havajské ostrovy

Canavalia hirsutissima

Canavalia iaoensis

Canavalia kauaiensis

oblasti: Havajské ostrovy

Roste na Havajských ostrovech.

Canavalia kauensis

Canavalia lineata

Canavalia macrobotrys

Canavalia macropleura

Canavalia madagascariensis

oblasti: Madagaskar

Canavalia makahaensis

Canavalia mattogrossensis

oblasti: Bolívie, Brazílie, Peru

Roste v Jižní Americe. Kmínek je dřevnatějící. Povrch je ochlupený. Listy jsou 3četné, vlastní lístky eliptické, špičaté, řídce ochlupené a zpravidla dlouhé 5 - 8cm. Květy mívají narůžovofialový kalich, horní pysk široký, uťatý, kratší trubky, koruna je pak růžovofialová, dlouhá 3cm, člunek je úzký a zahnutý. Plodem je ochlupený lusk délky 8 - 10cm, šířky 1,2cm a obsahuje světlehnědá semena s tmavěhnědými skvrnami a délkou 7mm.

### Canavalia matudae

### Canavalia mauiensis

### Canavalia megalantha

### Canavalia microsperma

### Canavalia mollis

### Canavalia molokaiensis

oblasti: Havajské ostrovy

Patří mezi endemity ostrova Moloka'i na Havajských ostrovech.

### Canavalia munroi

### Canavalia napaliensis

oblasti: Havajské ostrovy

Patří mezi endemity Havajských ostrovů.

### Canavalia nitida

oblasti: Portoriko

### Canavalia nualoloensis

Canavalia obidensis

Canavalia oxyphylla

Canavalia palmeri

Canavalia papuana

oblasti: Papua-Nová Guinea, Queensland, Severní teritorium, Západní Austrálie

Canavalia parviflora

Canavalia peninsularis

Canavalia picta

Canavalia piperi

Canavalia plagiosperma

Canavalia pruriens

Canavalia pubescens

oblasti: Havajské ostrovy

Patří mezi endemity Havajských ostrovů.

Canavalia raiateensis

Canavalia ramosii

Canavalia regalis

Canavalia rockii

## Canavalia rosea

oblasti: Alabama, Angola, Filipíny, Florida, Francouzská Guyana, Indie, Indonésie, J Brazílie, J Čína, Jihoafrická Republika (JAR), JV Čína, Keňa, Louisiana, Mississippi, Peru, Portoriko, Senegal, Severní teritorium, Srí Lanka, Surinam, SZ Mexiko, Tchaj-wan, Texas, Thajsko

Roste v tropech celého světa jako plazivá trvalka. Dorůstá délky až 6m při tloušťce kmínku 2,5cm. Pod zemí vytváří oddenek. Listy jsou střídavé, 3četné, zelené, kožovité, vlastní lístky jsou krátce řapíkaté, vejčité až obvejčité, špičaté, dlouhé 6 - 11cm, široké 3 - 9cm, báze je klínovitá a řapík je dlouhý 3 - 9,5cm. Květenstvím je 4 - 18 (i 30)cm dlouhý hrozen, vlastní květy jsou růžovofialové, krátce stopkaté, kalich je trubkovitý, dlouhý cca 1cm, horní pysk je vykrojený, koruna má pavézu délky 2,5 - 3cm, ostatní části jsou mírně kratší a má 10 tyčinek. Plodem je zploštělý žlutohnědý jemně ochlupený lusk délky (9 -) 10 - 15cm, šířky (2 -) 2,5 - 3cm a obsahuje jedovatá semena.

Vyhovují jí písčité pláže i útesy. Dobře snáší zasolenou půdu.

## Canavalia rutilans

## Canavalia sanguinea

## Canavalia saueri

## Canavalia septentrionalis

## Canavalia sericea

oblasti: Havajské ostrovy

## Canavalia sericophylla

## Canavalia stenophylla

## Canavalia villosa

oblasti: Belize, Mexiko, Panama, Salvador

Roste od Mexika po Panamu v podobě popínavé mírně dřevnatějící rostliny. Kmínky bývají zpravidla ochlupené. Listy jsou řapíkaté, 3četné, vlastní lístky jsou vejčité až obvejčité, mohou být tlusté i tenké, špičaté, zpravidla ochlupené, dlouhé 4 - 10cm a řapíčky jsou dlouhé 4 - 6mm. Květenství je bohaté, listence jsou vejčitěkulaté, dlouhé 2 - 3mm, kalich je zvonkovitý, dlouhý 1,2 - 1,5cm, horní pysk je uťatý, spodní dlouhý 2 - 3mm, 3laločný, koruna je růžovofialová, bílá nebo růžová a pavéza dlouhá 3 - 3,5cm. Plodem je zploštělý ochlupený zobákovitý lusk délky 10 - 20cm, šířky 1 - 1,5cm a

obsahuje eliptická zploštělá hnědá semena délky 1cm a šířky 7mm.

## Canavalia wurdackii

Další informace:

<http://botany.cz/cs/canavalia-cathartica/>

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=1747>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kanav%C3%A1lie>

<https://www.rostliny.net/>